

SANSKRIT
Part A
संज्ञाप्रकरणम्

50 Marks

For 10 Marks Questions

- 1 Write the "उच्चारण स्थान" the all alphabets.
- 2 यत्नोद्धिधाः आभ्यान्तर बाह्यश्च । Explain.
- 3 Explain with examples the Sthan and Prayatnas of letters.
- 4 Write Shiva Sutras and explain in detail "Pratyahara Vidhi" with Sootra.
- 5 Write the meaning with examples of any five following terms.
(A) गुण (B) प्रातिपदिक (C) टी (D) मात्रा (E) दीर्घ (F) उदात्त
- 6 Write Shiva Sutras with their manifestation and explain in detail "Pratyahara Vidhi" with Sootra and example.
- 7 Explain with Sutrath & example following Sangnas.
- 8 Explain the classification of the vowels.
- 9 Explain with Sutratha & example following Sangnas.
(A) पदम् (B) अनुनासिकः (C) टी (D) अवसानः
- 10 Explain with Sutrath & example following Sangnas.
(A) पदम् (B) सवर्ण (C) गुण (D) स्वरित
- 11 How many places are there in mouth. Explain them with sootra.
Etc.

For 5 Marks Questions :

Explain the sajnaas.

- 1 ह्रस्व & दीर्घ & प्लुत
- 2 उदात्त & अनुदात्त & स्वरित
- 3 पद
- 4 टी & उपधा
- 5 सवर्ण

6 संहिता & संयोग

7 आदिरन्त्येन सहेता । Explain

8 मुखनासिकावचनोऽनुनासिकः। Explain

9 तुल्यास्यप्रयत्नं सवर्णम्। Explain

10 अणुदित्सवर्णस्य चाऽप्रत्ययः। Explain

11 परः सन्नकर्षः संहिता । Explain

12 हलोऽनन्तराः संयोगः। Explain

13 हलन्त्यम्। Explain

14 अदर्शनलोपः। Explain

15 उच्चैरु दातः। Explain

16 नीच्चैरुदातः। Explain

17 समाहारः स्वरितः। Explain

Etc.

For 2 Marks Questions :

Give the answer of following question

Example

1. How many Vowels are there according to aachaarya Paanini.
2. Which letters are knowing as Semivowels / ardhswara.
3. Which letters are consider as GUNA .
4. Write down the all MAAHESHWARSOOTRA.
5. What is LOP explain with sootra.
6. Explain “IT” with sootra.

Etc.

SANSKRIT
Part A
सन्धिप्रकरणम्

50 Marks

For 10 Marks Questions :

- 1) Do the process of Sandhi with specify the rules (Sutra) regarding.
(A) धातृ + अंश (B) महा + इन्द्र
(C) विष्णवे (D) श्रीशः
- 2) Do the process of Sandhi with specify the rules (Sutra) regarding
(A) विट् + मूत्रसंग्रह (B) कैचिद् + गर्भादि
(C) तत् + श्रुत्वा (D) पर्यायैरायुरुच्यते
- 3) Do the process of Sandhi with specify the rules (Sutra) regarding.
(A) साक्षी + इत्युच्यते (B) रमा + इष्टिः
(C) दिव्य + औषधिः (D) पावकः
- 4) Do the process of Sandhi with specify the rules (Sutra) regarding.
(A) षड् + मासाः (B) शिवः + अर्च्यः
(C) तत् + टीका (D) पुनः + रमते
- 5) Do the process of Sandhi with specify the rules (Sootra) regarding.
(A) गुरु + उदयः (B) महा + इन्द्र
(C) व्याधि + आतुर (D) विष्णवे
- 6) Do the process of Sandhi with specify the rules (Sootra) regarding.
(A) प्राक् + एव (B) शिवः + अर्च्यः
(C) पुनः + रमते (D) पिबेन्नरः
- 7) Do the process of Sandhi with specify the rules (Sootra) regarding.
(A) रमा + इष्टिः (B) दिव्य + औषधिः
(C) सहसा + एव (D) नाव्यम्
- 8) Do the process of Sandhi with specify the rules (Sootra) regarding.

- (A) धातु + अंश (B) आसने+ आस्ते
 (C) दर्शन + औत्सुक्यम् (D) ग्रीष्मर्तुः
- 9) Do the process of Sandhi with specify the rules (Sootra) regarding.
 (A) मधु + अरि (B) महा+ इन्द्र
 (C) पुनस् + रमते (D) महर्षिः
- 10) Do the process of Sandhi with specify the rules (Sootra) regarding.
 (A) मत् + टीका (B) अन् + चित
 (C) चित् + आनन्द (D) जगच्छन्तिः
- 11) Do the process of Sandhi with specify the rules (Sootra) regarding.
 (A) यदि + अपि (B) अभि + उदयः
 (C) सूर्य + उदय (D) होतृकारः
- 12) Do the process of Sandhi with specify the rules (Sootra) regarding.
 (A) मत् + टीका (B) चित् + आनन्दः
 (C) अन् + चित (D) पुनस् + रमते
- 13) Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding
 (A) तेन + एकः (B) बाला + एका
 (C) इन्द्र + ऐरावत (D) सदा + एव
- 14) Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding
 (A) मुने+ए (B) पो + अनः
 (C) पौ + अक (D) सै + अक
15. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding
 (A) मुनि+एक्यम् (B) अति+उत्तमः
 (C) देवी+उवाच (D) सु+आगतम्
16. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding
 (A) वध्वादेश (B) जम्बवंश
 (C) पित्रादेशः (D) दात्रीशः
17. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding

- (A) शे+अनम् (B) हरे+ए
(C) ने+अनम् (D) मुने+ए
18. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding
(A) नै+अकः (B) सै+अकः
(C) चै+अकः (D) पो+अनः
19. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding
(A) भो+अनम् (B) भो+अति
(C) भानो+ए (D) तरो+ए
20. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding
(A) पौ+अकः (B) उभौ+एव
(C) भौ+उकः (D) धौ+अकः
21. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding
(A) चयनम् (B) भवतु
(C) तौ+एव (D) गुरो+ए
22. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding
(A) मुनि+ऐक्यम् (B) ऋष्युपासना
(C) प्रति+अक्षम् (D) देवी+उवाच
23. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding
(A) भगवती+उपासना (B) जनन्याह
(C) पार्वती+अधुना (D) देव्युवाच
24. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding
(A) सुधी+उपास्य (B) स्वागतम्
(C) मध्वरिः (D) वधू+आदेशः
25. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding
(A) जम्बू+अंश (B) वधू+इच्छा

(C) पित्रादेशः (D) दात्रीशः

26. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding

(A) प्रति+अय (B) वधू+इच्छा

(C) अनु+अयः (D) दात्रीशः

27. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding

(A) मनः+अनुकूलम् (B) अधः+गति

(C) मनः+बल (D) निराहार

28. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding

(A) निः+चल (B) निः+छल

(C) दुः+शासन (D) नमः+ते

29. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding

(A) निः+संतान (B) दुः+साहस

(C) रामः+तरति (D) निः+कलंक

30. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding

(A) रामः+टीकते (B) निः+रोग

(C) निः+रसः (D) अंतः+करण

31. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding

(A) महत्+चक्रम (B) महत्+छत्रम्

(C) शरद्+छटा (D) अंतः+करण

32. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding

(A) तद्+जन्यः (B) तद्+शरीरम्

(C) महान्+शब्दः (D) धावन्+शशः

33. Do the process of sandhi with specify the rules (sootra) regarding

(A) तद्+टीका (B) एतद्+डामरः

(C) महान्+डामरः

(D) षष्+थः

Etc.

For 5 Marks Questions :

Example

1. Do the process of sandhi :

(A) इति + अन्ये (B) पुनरुक्ति (C) पश्चात् + अपि

2. Do the process of sandhi :

(A) यस्मात् + अर्थे (B) विद्याच्छास्त्र (C) पुनः + वैद्या

3. Do the process of sandhi :

(A) तत् + अधिकृत्य (B) तस्मादित्यादि (C) चेष्टा

4. Do the process of sandhi :

(A) यथा + उवाच (B) एतान्येव (C) षण्मधुरादयः

5. Do the process of sandhi :

(A) मुनि + एक्यम् (B) ऋषि + उपासना (C) ममेव

6. Do the process of sandhi :

(A) पंच + इन्द्रियाणि (B) उपेन्द्रः (C) स्वागतम्

7. Do the process of sandhi :

(A) मधु + अरिः (B) पितृ + आदेशः (C) लाकृतिः

8. Do the process of sandhi :

(A) मनः + अनुकूल (B) महत् + चक्रम् (C) महत् + छत्रम्

Etc.

SANSKRIT

Part A

50 Marks

वाच्यप्रयोगाः (कर्तरि कर्मणि भाववाच्यप्रयोगाः)

वाच्यप्रयोगाः (कर्तरि कर्मणि भाववाच्यप्रयोगाः)

For 2 Marks Questions :

Example

(1) Make Vachya Parivartana of the following Sentences.

Do the process of Sandhi with specify the rules (Sootra) regarding.

- (1) त्वया किं क्रियते ?
- (2) सः इस्तेन पुस्तकं गृह्णाति ।
- (3) विद्या विनयं ददाति ।
- (4) त्वया पुरस्कारः गृह्यते ।
- (5) छात्रेण पाठः अभ्यस्ते ।
- (6) अहं पितरौ वन्दे ।
- (7) आरक्षकाः राष्ट्रं रक्षन्ति
- (8) लता राष्ट्रगीतं गायति ।
- (9) सः इस्तेन पुस्तकं गृह्णाति ।
- (10) मया नाटकं दृश्यते ।
- (11) सर्पाः पवनं पिबन्ति ।
- (12) मयुरैः नृत्यते ।
- (13) तेन वृक्षाः ऋयन्ते ।
- (14) मीरा तडागे कमलानि पश्यति ।
- (15) पुत्रः पितरं सेवते ।
- (16) मीरया फलानि खाद्यन्ते ।
- (17) त्वया पुरस्कारः गृह्यते ।
- (18) छात्राभिः शिक्षकां अभिनन्द्यते ।
- (19) मया पाठः स्मर्यते ।
- (20) मीरा तडागे कमलानि पश्यन्ति ।

- (21) तेनं वृक्षाः ऋयन्ते ।
- (22) अहं प्रतिदिनं गृहकार्यं करोमि ।
- (23) जनाः प्रदर्शनीं पश्यन्ति ।
- (24) लता राष्ट्रगीतं गायति ।
- (25) छात्रेण पाठः अभ्यस्यते ।
- (26) देवः प्रातः सप्तवादेन विद्यालयं गच्छति । Etc.

SANSKRIT
Part A
धातुप्रकरणम्

50 Marks

For 5 Marks Questions :

Example

1. Prepare one sentence from each of the following verbs.
(A) हरिष्यामः (B) हस (C) पश्यति (D) ददति
 2. Prepare one sentence from each of the following verbs.
(A) अस्तु (B) अपठम् (C) अपचन् (D) ब्रवीमि (E) ददति
 3. Prepare one sentence from each of the following verbs.
(A) पठेयम् (B) नमतु (C) पश्यामि (D) अतिष्ठत् (E) जये:
 4. Prepare one sentence from each of the following verbs.
(A) पठेयम् (B) नमतु (C) पश्यामि (D) अतिष्ठत् (E) जये:
 5. Prepare one sentence from each of the following verbs.
(A) अभवन् (B) स्मरिष्यामः (C) जयतु (D) तिष्ठेयुः (E) नमन्तु
 6. Prepare one sentence from each of the following verbs.
(A) इरतु (B) कुर्यात् (C) भवन्ति (D) इच्छामि (E) अचोरयत्
 7. Prepare one sentence from each of the following verbs.
(A) लभतु (B) अपचत् (C) हरिष्यति (D) जनिष्यसे (E) अनृत्यम्
 8. Prepare one sentence from each of the following verbs.
(A) पश्यामि (B) असेवत् (C) अलभे (D) जयतु (E) अचोरयत्
- Etc.

SANSKRIT
Part A
समासप्रकरण्

50 Marks

5 Marks

For 5 Marks Questions :

Example

1. Write a short note write a short note on तत्पुरुषसमास
2. Write a short note write a short note on अव्ययीभावसमास
3. Write a short note write a short note on बहुव्रीहिसमास
4. Give two example of द्वन्द्वसमास with explanation
5. वृक्षशाखा तत्पुरुषः श्वेताश्वः कर्मधारयः ।
रक्तवस्त्रो बहुव्रीहिः द्वन्द्वश्चन्द्रदिवाकरौ । Explain
6. पदानां युगपद्यत्वं समासः सोऽभिधीयते । Explain
7. तत्राष्टधा तत्पुरुषः सप्तधा कर्मधारयः ।
सप्तधा च बहुव्रीहिर्दिगुराभाषितो द्विधा ॥ Explain

Etc.

समासप्रकरणम्

For 5 Marks Questions :

Example

1. Write the name of samasa:
(A) रामलक्ष्मणौ (B) विप्रदतम्
(C) राजरक्षितम् (D) प्रत्यहम्
2. Write the name of samasa:
(A) इन्द्राग्नि (B) चित्रगुः
(C) राजरक्षितम् (D) यथादेशम्
3. Write the name of samasa:
(A) पुण्यशिलः (B) सलीलम्
(C) सुरासुराः (D) विप्रदतम्
4. Write the name of samasa:
(A) पार्वतीपरमेश्वरौ (B) चित्रगुः
(C) मन्दभाग्या (D) समक्षम्
5. Write the name of samasa:
(A) दैवहता (B) हिरण्यमयवपु
(C) मन्दभाग्या (D) सौल्लासम्
6. Write the name of samasa:
(A) रामसीते (B) विप्रदतम्
(C) पतिविरहिता (D) प्रत्यहम्
7. Write the name of samasa:
(A) सुरासुराः (B) शरणागतः

- (C) मरणापन्नः (D) सलीलम्
8. Write the name of samasa:
(A) धर्मार्थो (B)पनिपादम् (C) नगरगामी (D) क्षणसुखम्
9. Write the name of samasa:
(A) गोधूमचणकम् (B) नरकपतितः
(C) भूतबलिः (D) सलीलम्
10. Write the name of samasa:
(A) पुत्रहितम् (B) देवपूजक
(C) स्थालिपक्व (D) महायशाः
11. Write the name of samasa:
(A) नेत्रहीना (B) चित्रगुः
(C) सुलोचना (D) लब्धकामा
12. Write the name of samasa:
(A) यथाप्रियम् (B) महात्मा
(C) सप्तपदी (D) जीवनार्थम्
13. Write the name of samasa:
(A) अहर्निशम् (B) सोल्लासम्
(C) पितरौ (D) आनन्देन
14. Write the name of samasa:
(A) धर्मराजन (B) जलधरः
(C) देवकुलम् (D) महाशमी
15. Write the name of samasa:
(A) तन्मात्रम् (B) राजकुले

(c) गतप्राणः

(D) अखण्डम्

Etc.

For 5 Marks Questions

1. Write the name of Samasa :
(A) द्विविध (B) सहोत्तरतन्त्रेण (C) यशोत्तरे
2. Write the name of Samasa :
(A) यथोवाच (B) निवर्तन्ति (C) सर्विंशन
3. Write the name of Samasa :
(A) षोडशविधः (B) यथोवाच (C) द्विविधः
4. Write the name of Samasa :
(A) तथाउप्या (B) शीतोष्णं (C) पीताम्बरः
5. Write the name of Samasa :
(A) यथादेशम् (B) उपगृहम् (C) धर्मात्मा
6. Write the name of Samasa :
(A) प्रत्यय हम् (B) इन्द्राग्नी (C) चित्रगुः
7. Write the name of Samasa :
(A) दत्तोपदेशः (B) समक्षम् (C) दुःखातीत
8. Write the name of Samasa :
(A) शीतोष्णं (B) यथादेशम् (C) द्विविध

Etc

SANSKRIT
Part A
प्रत्ययाः

50 Marks

Example

1. अधोलिखित शब्दैः सह प्रत्ययं योजयत ।
(A) बल + मतुप (B) किशोर + डीप
(C) वैश्य + ताप (D) शक्ति + अण्
(E) द्रौण + इञ्
2. अधोलिखित शब्दैः सह प्रत्ययं योजयत ।
(A) नीति + मतुप (B) गोप + डीप
(C) ज्येष्ठ + ताप् (D) शक्ति + अण्
(E) निषाद् + इञ्
3. अधोलिखित शब्दैः सह प्रत्ययं योजयत ।
(A) पाल् + तव्यम् (B) कल + इन्
(C) लभ + शानच् (D) सप्त + इक्
(E) श्रद्धा + मतुप
4. अधोलिखित शब्दैः सह प्रत्ययं योजयत ।
(A) लघु + त्व (B) शोभन + ताप
(C) समाज + इक (D) नैतिक + डीप्
(E) गुण + मतुप
5. अधोलिखित शब्दैः सह प्रत्ययं योजयत ।
(A) पठ + तव्यम् (B) गुण + इन्
(C) यज् + शानच् (D) नायक + ताप
(E) शक्ति + मतु<

Etc

SANSKRIT
Part A
विभक्त्यर्थाः

50 Marks

For 10 Marks Questions

Example

1. Write any four usage of the Panchami Vibhakti
 2. What is Karan ? which Vibhakti is useful for it ? Write the usage – any four.
 3. Where the Chaturthi Vibhakti is used ? Explain in the context of Karaka.
 4. Where the Dwity Vibhakti is used ? Explain in context of Karaka.
 5. What is अपादान ? Which Vibhakti is useful for it ? Write usage any four.
- Etc.

विभक्त्यर्थाः

For 2 Marks Questions

Example

1. Make the correction of sentence.
रामः मम स्नेहपात्रः ।
2. Make the correction of sentence.
वृक्षस्य फलं पतति ।
3. Make the correction of sentence.
ते गुरवे नमः ।
4. Translate the sentence in to English.
त्वमेव पाकम् करोषि किम् ।
5. Translate the sentence in to English.
कति बालकाः तत्र सन्ति ।
6. Translate the sentence in to Sanskrit.
Hetal killed Roma.

7. Make the correction of sentence
ते गुरवे नमः ।
8. Make the correction of sentence.
मीरा आकाशं पश्यति ।
9. Make the correction of sentence.
गोविन्दो गोपालेन विद्वत्तरः ।
10. Translate the sentence in to English.
जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी ।
11. Translate the sentence in to English.
त्वमेव पाकम् करोषि किम् ।
12. Translate the sentence in to Sanskrit.
Krishna is playing with ball.
13. Make the correction of sentence.
अहं जलं यामि ।
14. Make the correction of sentence.
गोविन्दो गोपालेन विद्वत्तरः ।
15. Make the correction of sentence.
वृक्षाणि पत्राणि पतन्ति ।
16. Translate the sentence in to English.
जातस्य हि ध्रुवो मृत्युः ।
17. Translate the sentence in to English.
महाजनो येन गताः स पन्थाः ।
18. Translate the sentence in to Sanskrit.
Gentlemen are always admirable.
19. Make the correction of sentence.
ज्ञानात् विना सुखं नास्ति ।
20. Make the correction of sentence.
सः रथस्य विद्यालयं गच्छति ।
21. Make the correction of sentence.

गुरु शिष्यं क्रुध्यति ।

22. Translate the sentence in to English.
त्वमेव पाकं करोषि किम् ।
 23. Translate the sentence in to English.
कति बालकाः तत्र सन्ति ।
 24. Translate the sentence in to Sanskrit.
It was Sanday yesterday.
 25. Make the correction of sentence.
देवस्य नमः ।
 26. Make the correction of sentence.
सः सूर्यम् पश्यामि ।
 27. Make the correction of sentence.
जटायुः प्राणं तत्याज ।
 28. Translate the sentence in to English.
सः स्नानं शीघ्रं करोतु ।
 29. Translate the sentence in to English.
ग्रामस्य दक्षिणतः वनम् अस्ति ।
 30. Translate the sentence in to Sanskrit.
Ganga starts from the Himalaya.
- Etc.

SANSKRIT
Part A
षड्लिंगप्रकरण्

50 Marks

Example

1. Identify the Roopa
(A) शास्त्रं (B) कस्मात् (C) निर्दिशेत्
2. Identify the Roopa
(A) उवाच (B) तस्मात् (C) पुरुषस्य
3. Identify the Roopa
(A) यस्य (B) एतेषां (C) यस्मात्
4. Identify the Roopa
(A) शिष्यस्य (B) पठन्ति (C) कस्मात्
5. Identify the Roopa
(A) वृषात् (B) नृत्यन्ति (C) पठति
6. Identify the Roopa
(A) फले (B) सखीषु (C) नद्यै
7. Identify the Roopa
(A) लक्ष्मीः (B) नदीषु (C) फलेषु
8. Identify the Roopa
(A) लता (B) हरिणा (C) रामाणाम्

SANSKRIT

Part B

50 Marks

वैद्यकीय – सुभाषितसाहित्यम्

For 10 Marks Questions :

Example

1. हिताहितं सुखं दुःखमायुस्तस्य हिताऽहितं ।
मानं च तच्च यत्रोक्तमायुर्वेदस्य उच्यते ॥

Explain.

2. यावद्स्मिन् शरीरे प्राणो वसति तावदवायुः । **Explain**
3. आन्तरिक्षमुदकानां (पथ्यतमत्वे श्रेष्ठतमम्) **Explain and write about water.**
4. **Explain** ” अयथाबलमारम्भः प्राणोपरोधिनाम्” and write about Vyayama.
5. चरकस्सुश्रुतश्चैव वाग्भटश्च तथाऽपरः ।
मुख्याश्च संहिता वाच्यास्तिस्त्र एव युगे युगे ॥

Explain

6. आकाशस्य यथा नान्तः सुरेरप्यवगम्यते ।
तद्द्वारोग्यदानस्य नान्तो वै विद्यते क्वचित् ॥
7. निदाने माधवः श्रेष्ठः सूत्रस्थाने तु वाग्भटः ।
शरीरे शुश्रुतः श्रेष्ठः चरकस्तु चिकित्सते ॥ **Explain**
8. व्यायामः स्वैर्यं करणाम् । **Explain and write about physical exercises :**
9. सद्यः फलति गान्धर्वम् मासमेकं पुराणकम् ।
वेदाः फलन्ति कालेषु ज्योतिर्वेद्यौ निरन्तरम् ॥ **Explain**
10. यस्मिन् ज्ञाते सर्वमिदं ज्ञातम् भवति निश्चितं ।
तस्मिन् परिश्रमः कार्यः किमन्यत् शास्त्रभाषितं ॥ **Explain**
11. अष्टांगसंग्रहे ज्ञाते वृथा प्राक्तन्त्रयोः श्रमः ।
अष्टांगसंग्रहेऽज्ञाते वृथा प्राक्तन्त्रयोः श्रमः ॥ **Explain**

Etc.

For 5 Marks Questions :

Example

1. Write a short note on : हंसोदकम्
2. Write a short note on : Hygiene.
3. Write a short note on : Vayu
4. Write a short note on : Types of Bath.
5. Write a short note on : Divine physician.
6. Write a short note on water
7. निदाधे माधवः श्रेष्ठः सूत्रस्थाने तु वाग्भटः ।
शारीरे सुश्रुतः श्रेष्ठश्चरकस्तु चिकित्सके ॥ Explain.
Etc.

SANSKRIT
Part B
सुश्रुतसंहिता

50 Marks

For 10 Marks Questions :

Example

१. तासां प्रथमा मांसधरा नाम, यस्या मांसे
सिरा स्नायुधमनीस्त्रोतसां प्रताना भवन्ति ।

Translate in to English and explain sandhi, samasa and roop of the same.

२. अग्निः सोमो वायुः सत्त्वं रजस्तमः
पश्वेन्द्रियाणि भूतात्मेति प्राणाः ॥

Translate in to English and explain sandhi, samasa and roop of the same.

३. वृक्षाध्यथाभिप्रहतात् क्षीरिणः क्षीरमावहेत् ।
मांसादेवं क्षतात् क्षिपं शोणितं संप्रसिच्यते ॥

Translate in to English and explain sandhi, samasa and roop of the same.

४. पुण्डरीकेण सङ्घातं हृदयं स्यादधोमुखम् ।
जाग्रतस्तद्धिकसति स्वपतश्च निमीलति ॥

Translate in to English and explain sandhi, samasa and roop of the same.

५. कफमेदोविषार्तानां रात्रौ जागरणं हितम् ।
दिवास्वप्नश्च तुट्शूलहिकका जीर्णातिसारिणाम् ॥

Translate in to English and explain sandhi, samasa and roop of the same.

६. इन्द्रियार्थेष्व संप्राप्तिगौरवं जृम्भणं क्लमः ।
निद्रार्तस्येव यस्येहा तस्य तन्द्रां विनिर्दिशेत् ॥

Translate in to English and explain sandhi, samasa and roop of the same.

७. दिवारात्रौ च ये नित्यं स्वप्नजागरणोचिताः ।
न तेषां स्वपतां दोषो जाग्रतां वाऽपि जायते ॥

Translate in to English and explain sandhi, samasa and roop of the same.

८. निद्रातियोगे वमनं हितं संशोधनानि च ।
लङ्घनं रक्तमोक्षश्च मनोव्याकुलानानि च ॥

Translate in to English and explain sandhi, samasa and roop of the same.

९. प्रकोपो वाऽन्यथाभावो क्षयो वा नोपजायते ।
प्रकृतीनां स्वभावेन जायते तु गतायुषः ।

Translate in to English and explain sandhi, samasa and roop of the same.

90. विषजातो यथा कीटो न विषेण विपद्यते ।
तद्वत्प्रकृतयो मर्त्यं शकनुवन्ति न बाधितुम् ॥

Translate in to English and explain sandhi, samasa and roop of the same.

Etc.

For 5 Marks Questions :

Example

Write a short note on :

१. सात्त्विकप्रकृतिः
२. राजसप्रकृतिः
३. तामसप्रकृतिः
४. निद्रा सात्त्विकीकृता यैस्तु रात्रौ च यदि वा दिवा । Explain
५. पश्चमी पुरीषधरा नाम, याऽन्तः कोष्ठे मलमभिविभजते पक्वाशयस्था ॥ Explain
६. सप्तमी शुक्रधरा नाम; या सर्वप्राणिनां सर्वशरीरव्यापिनी ॥ Explain
७. कला खल्वपि सप्त भवन्ति धात्वाशयान्तरमर्यादाः ॥ Explain
८. द्वितीया रक्तधरा मांसस्याभ्यन्तरतः, तस्यां शोणितं विशेषतश्च सिरासु यकृत्स्लीहोश्च भवति ॥ Explain
९. चतुर्थी श्लेष्मधरा नाम; सर्वसन्धिषु प्राणभृतां भवति ॥ Explain

सुश्रुतसंहिता Sandhi

For 5 Marks Questions :

Example

1. Do the process of sandhi:
(A) यथोवाच (B) प्रथमाऽवभासिनी (C) तथैव
2. Do the process of sandhi:
(A) तथा+एव (B) तथाहि (C) क्षीरस्येव
3. Do the process of sandhi:
(A) वाऽपि (B) यदेतत् (C) तमोभिभूते
4. Do the process of sandhi:

(A) एवोपद्रव (B) यदेतत् (C) किंचिदेव

5. Do the process of sandhi:

(A) सर्वदोषप्रकोप (B) तमोभिभूते (C) योऽनायासः

6. Do the process of sandhi:

(A) तथाऽन्यान्यपि (B) सत्वगुणोपपन्न (C) योऽनायासः Etc.

Sushrut Samhita, sareera sthanam chepter_4

Identify the name of Roopa

For 5 Marks Questions :

Example

1. Identify the name of Roopa :

(A) धन्वन्तरिः (B) पुरुषस्य (C) पतति

2. Identify the name of Roopa :

(A) अग्निः (B) भवन्ति (C) गर्भस्य

3. Identify the name of Roopa :

(A) सोमः (B) धावति (C) भवति

4. Identify the name of Roopa :

(A) पभुः (B) नराणाम् (C) पतति

5. Identify the name of Roopa :

(A) तस्माद् (B) नराणाम् (C) प्राणिनाम्

Etc.

Sushrut Samhita, sareera sthanam chepter_4

Samasa

For 5 Marks Questions :

Example

1. Write the name of Samasa:

(A) त्रिविधा (B) भूतात्मा (C) ब्रह्मरुद्रेन्द्रवरुणा:

2. Write the name of Samasa:

(A) सप्तविध (B) महामूला (C) सिंहाश्वगजा:

3. Write the name of Samasa:

(A) महाफला (B) पंचभागप्रमाणा (C) यकृत्स्लीहानौ

4. Write the name of Samasa:

(A) पंचविधाम् (B) द्विविध (C) यथोवाच

5. Write the name of Samasa:

(A) शितोष्णम् (B) द्विविध (C) भूतात्मा Etc.

SANSKRIT
Part B
पञ्चतन्त्रम्

50 Marks

For 2 Marks Question

1. Write the moral of क्षणक - कथा
2. Write the moral of लोभा विष्ट चक्रधर कथा
3. Explain the relation between animal and human being describe in 'ब्राह्मणी नकुल कथा'
4. Write the Moral of सिंहकारकामूर्ख ब्राह्मण कथा
5. Write the moral of 'मूर्खपण्डित-कथा'
6. Write the moral of लोभाविष्ट चक्रधर कथा
7. Write the social status of the poor described in पंचतंत्र
8. Who wrote Panchatantra ? What is the aim of अपरिक्षितकारकम्
9. Write the main message of अपरिक्षितकारकम्
10. Translate the verse.
कुदुष्टं कुपरिज्ञातं कुश्रुतं कुपरीक्षितम् ।
तन्त्रेण न कर्तव्यं नापितेनाऽत्र यत्कृतम् ॥
11. Translate the verse.
मानो वा दर्पो वा विज्ञानं विभ्रमः सुबुद्धिर्वा ।
सर्वं प्रणश्यति समं, वित्तविहीनो यदा पुरुषः ॥
12. Translate the verse.
अतिलोभो न कर्तव्यो लोभं नैव परित्यजेत् ।
अतिलोभाऽभिभूतस्य चक्रं भ्रमति मस्तके ॥
13. Translate the verse :
बुद्धेर्बुद्धिमतां लोके नाऽस्त्यगम्यं हि किञ्चना ।
बुद्धया यतो हता नन्दा श्चाणक्येनासिपाणयः ॥

14. Translate the verses
सर्वनाशे समुत्पन्ने अर्थं त्यजति पण्डितः ।
अर्थेन कुरुते कार्यं सर्वनाशो हि दुःखहः ॥
15. Translate the verses.
वरं वनं व्याध्रगजादिसेवितं जनने हीनं बहुकण्टकावृतम् ।
तृणानि शय्या परिधान वल्लकलं, न बन्धुमध्ये धनहीनजीवितम् ॥
16. Translate the verse :
प्रतिदिवसं याति लयं वसन्तवाताहातेव शिशिरश्रीः ।
बुद्धिर्बुद्धिमतामति कुटुम्बभरचिन्तया सततम् ॥
17. Translate the verse :
एकाकी गृहसंत्यक्त पाणियात्रो दिगम्बरः ।
सोऽपि संवाह्यते लोके तृष्णाया पश्य कौतुकम् ॥
18. Translate the verse :
सौहृदस्य वांछन्ति जनकस्य हितस्य च ।
लोका प्रपालकस्यायि यथा पुत्रस्य बन्धनम् ॥
19. Translate the verses.
कुपुत्रोऽपि भवेत्पुंसां हृदयानन्दकारकः ।
दुर्विनीतः कुरुपोऽपि, मूर्खोऽपि, व्यसनी, खलः ॥
20. Translate the verses
शूरः सुरूप सुभग श्च वाग्मी, शास्त्राणि शस्त्राणि विदांकरोतु ।
अर्थं विना नैव यश श्च मानं प्राप्नोति मर्त्योऽत्र मनुष्यलोके ॥
21. Translate the verses.
अयं निजः परो वेति गणना लघुचेतसाम् ।
उदारचरितानांतु वसुधैव कुटुम्बकम् ॥